Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (четвърти състав)

20 септември 2018 година*

„Преюдициално запитване — Държавни помощи — Член 108, параграф 3 ДФЕС — Регламент (ЕО) № 794/2004 — Схеми за помощ, за които е отправено уведомление — Член 4 — Изменение на съществуваща помощ — Съществено увеличаване на приходите от данъка, финансиращ схемите за помощ, спрямо съобщените на Европейската комисия прогнози — Праг от 20 % от първоначалния бюджет“

По дело C-510/16

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Conseil d'État (Държавен съвет, Франция) с акт от 21 септември 2016 г., постъпил в Съда на 29 септември 2016 г., в рамките на производство по дело

Carrefour Hypermarchés SAS,

Fnac Paris,

Fnac Direct,

Relais Fnac,

Codirep,

Fnac Périphérie

срещу

Ministre des Finances et des Comptes publics,

СЪДЪТ (четвърти състав),

състоящ се от: T. von Danwitz (докладчик), председател на състава, C. Vajda, E. Juhász, K. Jürimäe и C. Lycourgos, съдии,

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: V. Giacobbo-Peyronnel, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 21 септември 2017 г.,

* Език на производството: френски.

като има предвид становищата, представени:

– за Carrefour Hypermarchés SAS, Fnac Paris, Fnac Direct, Relais Fnac, Codirep и Fnac Périphérie, от C. Rameix-Seguin и É. Meier, адвокати,

– за френското правителство, от D. Colas и J. Bousin, в качеството на представители,

– за гръцкото правителство, от S. Charitaki и S. Papaioannou, в качеството на представители,

– за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

– за Европейската комисия, от B. Stromsky и K. Blanck-Putz, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 30 ноември 2017 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 108, параграф 3 ДФЕС и на член 4 от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 година за прилагането на Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета относно определянето на подробни правила за прилагането на член [108 ДФЕС] (ОВ L 140, 2004 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 2, стр. 42).

2 Запитването е отправено в рамките на спорове между Carrefour Hypermarchés SAS, Fnac Paris, Fnac Direct, Relais Fnac, Codirep и Fnac Périphérie, от една страна, и ministre des Finances et des Comptes publics (министър на финансите и публичните сметки, Франция), от друга страна, по повод възстановяване на платения от тези дружества данък върху продажбите и отдаването под наем на видеозаписи.

Правна уредба

Регламент (ЕО) № 659/1999

3 Член 1 от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [108 ДФЕС] (ОВ L 83, 1999 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 41) предвижда:

„За целите на настоящия регламент:

а) „помощ“ означава всяка мярка, изпълняваща всички критерии, определени в член [107, параграф 1 ДФЕС];

б) „съществуваща помощ“ означава:
   i) […] всяка помощ, която съществува в съответната държава членка преди влизането в сила на Договора, т.е. схеми за помощ и индивидуална помощ, които са били въведени в действие преди и продължават да се прилагат след влизането в сила на Договора;
   ii) разрешена помощ, т.е. схеми за помощ и индивидуална помощ, които са били разрешени от Комисията или от Съвета;

[…]

в) „нова помощ“: означава всяка помощ, т.е. схеми за помощ и индивидуална помощ, които не са съществуваща помощ, включително измененията на съществуваща помощ;

[…]“.

Регламент № 794/2004

4 Съгласно съображение 4 от Регламент № 794/2004:

„В интерес на правната сигурност е подходящо да се поясни, че не е необходимо да се уведомява Комисията за малки увеличения от максимум 20 % на първоначално одобрения бюджет на дадена схема за помощ, по-специално с цел да отчете ефектът на инфлацията, тъй като е много малко вероятно те да се отразят на първоначалната оценка на Комисията по отношение на съвместимостта на схемата, при условие че останалите условия по схемата за помощ останат непроменени“.

5 Съгласно член 4 от този регламент, озаглавен „Опростена процедура за уведомление при някои промени на съществуваща помощ“:

„1. За целите на член 1, буква в) от Регламент [№ 659/1999] [изменение] на съществуваща помощ означава всякакво изменение, различно от промени от чисто формален или административен характер, което не оказва влияние върху оценката на съвместимостта на мярката за помощ с общия пазар. Увеличение на първоначалния бюджет на дадена съществуваща схема за помощ до 20 % няма да се счита за промяна на съществуваща помощ.

2. Следните промени на съществуваща помощ трябва да бъдат съобщени на Комисията, като се използва опростената форма на уведомление, посочена в приложение II:

а) увеличение на бюджета на разрешена схема за помощ, което превишава 20 %;

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

6 С решение C(2006) 832 окончателен от 22 март 2006 г. (Помощи NN 84/2004 и N 95/2004 — Франция, Схеми за помощ за кино- и аудиовизуалната индустрия) (наричано по-нататък „решението от 2006 г.“) Комисията обявява за съвместими с вътрешния пазар няколко схеми за помощ за киното и аудиовизуалните произведения, въведени от Френската република. Схемите се финансират от Centre national du cinéma et de l’image animée (Национален кинематографичен център, наричан по-нататък „CNC“), като бюджетът на тази организация се формира основно от приходите от три данъка, а именно данък върху билетите за кино, данък върху телевизионните услуги и данък върху продажбите и отдаването под наем на видеозаписи, предназначени за частно ползване (наричани по-нататък заедно „трите данъка“).

7 С Решение C(2007) 3230 окончателен от 10 юли 2007 г. (Държавна помощ N 192/2007 — Франция, Изменение на схема за помощ NN 84/2004 — Подкрепа за филмовия и аудиовизуалния сектор във Франция — Модернизация на механизма за подпомагане на телевизионния сектор за насърчаване на киното и аудиовизуалните произведения) (наричано по-нататък „решението от 2007 г.“) Комисията одобрява изменение на метода на финансиране на посочените схеми за помощ в резултат на реформа на данъка върху телевизионните услуги.

8 Жалбоподателите в главното производство искат възстановяване на данъка върху продажбите и отдаването под наем на видеозаписи, предназначени за частно ползване, който Carrefour Hypermarchés е платило през 2008 г. и 2009 г., а останалите дружества през периода 2009—2011 г. Твърдят, че този данък е събран в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС, доколкото Френската република не е уведомила Комисията за увеличението, което общите приходи от трите данъка достигат между 2007 г. и 2011 г. (наричан по-нататък „разглежданият период“). Според жалбоподателите в главното производство, които се основават на изготвен през август 2012 г. доклад на Cour des comptes (Сметна палата, Франция) за управлението и финансирането на CNC (наричан по-нататък „докладът на Сметната палата“), това увеличение е в резултат от съществената промяна на метода на финансиране на схемите за помощ и превишава прага от 20 %, определен в член 4 от Регламент № 794/2004.

9 В този контекст запитващата юрисдикция отбелязва, че докато решението от 2007 г. отразява прогнозите, че реформата на данъка върху телевизионните услуги, на която основно се дължи увеличението на ресурсите на CNC през разглеждания период, може в най-добрия случай да доведе до увеличение на приходите от този данък в размер на 16,5 милиона евро годишно, според доклада на Сметната палата това увеличение в действителност достига средно 67 милиона евро за този период. Така че Комисията е основала решението от 2007 г. на прогнози, които за съжаление впоследствие са се оказали неточни.

10 При тези условия Conseil d’État (Държавен съвет, Франция) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Когато при схема за помощ, която се финансира със заделени за нея средства, държава членка редовно е извършвала уведомление, преди да ги приложи, относно правните изменения, които имат съществено отражение върху тази схема, и по-конкретно тези относно начина на финансирането ѝ, представлява ли изменение по смисъла на член [108, параграф 3 ДФЕС] — което може да бъде основание за ново уведомяване — увеличение на приходите от данъци, отредени за тази схема, което е значително спрямо представените на Комисията предвиждания?

2) Как следва да се прилага в същия случай член 4 от [Регламент № 794/2004], по силата на който увеличение на първоначалния бюджет на съществуваща схема за помощ, което превишава 20 %, представлява изменение на тази схема за помощ, и по-конкретно:
   а) как се съчетава той с предварителния характер на задължението за уведомяване относно схема за помощ, установено в член 108 ДФЕС;
   б) ако превишаването на прага от 20 % от първоначалния бюджет на съществуваща схема за помощ, предвидено в член 4 от [Регламент № 794/2004], е основание за ново уведомяване, трябва ли този праг да се преценява спрямо размера на приходите, отредени за схемата за помощ, или спрямо действително отпуснатите на бенефициерите разходи, с изключение на сумите, запазени като резерв, или тези, които са били удържани в полза на държавата;
   в) ако се предположи, че спазването на този праг от 20 % трябва да се преценява спрямо разходите, предназначени за схемата за помощ, трябва ли тази преценка да се направи чрез сравняване на общия максимален размер на разходите, посочен в решението за одобряване, с общия бюджет, отреден впоследствие за всички помощи от органа, който ги отпуска, или чрез сравняване на съобщените максимални размери за всяка от категориите помощи, посочени в това решение, със съответната бюджетна линия на този орган?“.

По преюдициалните въпроси

По допустимостта

11 Италианското правителство твърди, че преюдициалните въпроси са хипотетични и поради това недопустими.

12 С тези въпроси обаче запитващата юрисдикция по същество иска да определи дали през разглеждания период трите данъка са събирани в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС. Посочените въпроси се повдигат в рамките на спор относно искания за възстановяване на един от тези данъци, а именно данъка върху продажбите и отдаването под наем на видеозаписи, предназначени за частно ползване. Освен това тази юрисдикция се основава на предпоставката, че този данък действително е неразделна част от мярка за помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС. При тези условия преюдициалните въпроси имат пряка връзка с предмета на спора в главното производство и поради това не са чисто хипотетични. Ето защо преюдициалните въпроси са допустими.

По същество

13 С въпросите си, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да установи дали съществуването увеличение на приходите от данъци, предназначени да финансират няколко одобрени схеми за помощ, спрямо съобщените на Комисията прогнози като разглежданото в главното производство представлява изменение на съществуваща помощ по смисъла на член 1, буква в) от Регламент № 659/1999 и член 4, параграф 1, първо изречение от Регламент № 794/2004 във връзка с член 108, параграф 3 ДФЕС. В това отношение тя по-специално пита Съда за начина, по който следва да се прецени прагът от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1, второ изречение от последния регламент, и дали този праг трябва да се изследва по отношение на целевите приходи на разглежданите в главното производство схеми за помощ, или по отношение на действително отпуснатите помощи.

14 На първо място, Съдът многократно е постановявал, че данъците не попадат в приложното поле на разпоредбите на Договора относно държавните помощи, освен ако не представляват начина на финансиране на мярка за помощ, така че да бъдат неразделна част от тази мярка. Когато начинът на финансиране на дадена помощ чрез данък е неразделна част от мярката за помощ, последиците, произтичащи от неспазването от националните органи на забраната за изпълнение, посочена в член 108, параграф 3, последното изречение ДФЕС, обхващат и този аспект на мярката за помощ, така че националните органи по принцип са длъжни да възстановят данъците, събрани в нарушение на правото на Съюза (вж. в този смисъл решения от 13 януари 2005 г., Streekgewest, C-174/02, EU:C:2005:10, т. 16, 24 и 25, от 27 октомври 2005 г., Distribution Casino France и др., C-266/04—C-270/04, C-276/04 и C-321/04—C-325/04, EU:C:2005:657, т. 35, от 7 септември 2006 г., Laboratoires Boiron, C-526/04, EU:C:2006:528, т. 43 и цитираната съдебна практика, и от 10 ноември 2016 г., DTS Distribuidora de Televisión Digital/Комисия, C-449/14 P, EU:C:2016:848, т. 65 и цитираната съдебна практика).

15 Доколкото в текста на въпросите си до Съда запитващата юрисдикция посочва „схема за помощ, която се финансира със заделени за нея средства“, преюдициалните въпроси следва да се разбират в смисъл, че се основават на предпоставката, че през разглеждания период трите данъка са неразделна част от съответната схема за помощ.

16 Наистина във втория въпрос запитващата юрисдикция прави разграничение между приходите на CNC, предназначени за разглежданите в главното производство схеми за помощ, и действително отпуснатите на бенефициерите по тези схеми разходи, като посочва сумите, запазени като

резерв, и тези, които са били удържани в полза на общия бюджет държавата. Въпреки това, макар тези обстоятелства да могат да бъдат от значение и за преценката дали през разглеждания период трите данъка са неразделна част от посочените схеми, запитващата юрисдикция ги посочва единствено за да постави на Съда въпроса за тяхното значение при проверката за спазването на прага от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1, второ изречение от Регламент № 794/2004.

17 В това отношение следва да се припомни, че в рамките на сътрудничеството между Съда и националните юрисдикции, въведено с член 267 ДФЕС, само националният съд, който е сезиран със спора и трябва да поеме отговорността за последващото му съдебно решаване, може да прецени — предвид особеностите на делото — както необходимостта от преюдициално решение, за да може да се произнесе, така и релевантността на въпросите, които той поставя на Съда (решения от 23 януари 2018 г., F. Hoffmann-La Roche и др., C-179/16, EU:C:2018:25, т. 44, и от 29 май 2018 г., Liga van Moskeeën en Islamitische Organisaties Provincie Antwerpen и др., C-426/16, EU:C:2018:335, т. 30 и цитираната съдебна практика). Съдът обаче може да предостави на запитващата юрисдикция всички насоки за тълкуването на правото на Съюза, които могат да бъдат полезни за преценката на основателността на предпоставката, на която се основават преюдициалните въпроси (вж. в този смисъл решение от 26 май 2016 г., Bookit, C-607/14, EU:C:2016:355, т. 22—28).

18 Пред Съда френското правителство поддържа, че през разглеждания период трите данъка не са били неразделна част от разглежданите в главното производство схеми за помощ, тъй като по-специално не е съществувала финансово съотношение между приходите от тези данъци и размера на отпуснатите помощи и за разлика от приходите този размер не е увеличен. Като признава, че националното право предвижда императивна норма за включването на посочените приходи в бюджета на CNC, който има за цел да финансира тези схеми, това правителство по-специално посочва, че излишъкът от разликата между приходите от трите данъка и действително предоставените помощи би могъл да послужи за захранването на резервен фонд, би могъл да се използва от CNC за цели, различни от финансирането на посочените схеми, и въз основа на решение на френския парламент би могъл да постъпи в общия бюджет на държавата. Този довод е оспорен от жалбоподателите в главното производство и от Комисията.

19 Необходимо е да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда, за да се счита даден данък за неразделна част от мярка за помощ съгласно релевантното национално законодателство, трябва да съществува задължителна връзка по предназначение между съответните данък и помощта в смисъл, че приходът от данъка е предназначен по необходимост за финансирането на помощта и влияе пряко върху размера на последната, а следователно и върху преценката на съвместимостта ѝ с вътрешния пазар (решения от 22 декември 2008 г., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, т. 99 и цитираната съдебна практика, и от 10 ноември 2016 г., DTS Distribuidora de Televisión Digital/Комисия, C-449/14 P, EU:C:2016:848, т. 68).

20 Освен това Съдът вече е постановил, че ако органът, отговарящ за отпускането на помощите, финансирани чрез данък, разполага с право на преценка да реши да използва прихода от данъка за мерки, различни от тези, притежаващи всички характеристики на помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, това обстоятелство може да изключи наличието на задължителната връзка по предназначение между данъка и помощта. Всъщност при наличието на такова право на преценка приходът от данъка няма да въздейства пряко върху обхвата на предимството, предоставено на бенефициерите на тези помощи. Напротив, такава задължителна връзка по предназначение може да е налице, когато приходът от данък се използва изцяло и изключително за предоставянето на помощи, дори и от различен вид (вж. в този смисъл решения от 13 януари 2005 г., Pape, C-175/02, EU:C:2005:11, т. 16, от 27 октомври 2005 г.,

Distribution Casino France и др., C-266/04—C-270/04, C-276/04 и C-321/04—C-325/04, EU:C:2005:657, т. 55, и от 22 декември 2008 г., Régie Networks, C-333/07, EU:C:2008:764, т. 102 и 104).

21 Освен това от практиката на Съда е видно, че такава задължителна връзка по предназначение може да липсва, когато размерът на отпуснатите помощи се определя единствено в зависимост от обективни критерии, без връзка с целевите данъчни приходи, и е ограничен с абсолютен законоустановен праг (вж. в този смисъл решение от 27 октомври 2005 г., Distribution Casino France и др., C-266/04—C-270/04, C-276/04 и C-321/04—C-325/04, EU:C:2005:657, т. 52).

22 Така Съдът по-специално е приел, че задължителна връзка по предназначение между данъка и помощта липсва, когато размерът на отпуснатите помощи се определя в зависимост от критерии, несвързани с целевите данъчни приходи, и когато националното законодателство предвижда, че евентуалният излишък на тези приходи спрямо помощите следва да бъде преразпределен според случая съответно в резервен фонд или в държавния бюджет, като освен това за тези приходи е предвидена абсолютна граница, така че всички средства над тази граница се преразпределят към общия бюджет на държавата (вж. в този смисъл решение от 10 ноември 2016 г., DTS Distribuidora de Televisión Digital/Комисия, C-449/14 P, EU:C:2016:848, т. 70—72).

23 В настоящия случай запитващата юрисдикция следва да провери основателността на предпоставката, че през разглеждания период трите данъка са неразделна част от разглежданата в главното производство схема за помощ, като вземе предвид изложеното в точки 16—22 от настоящото решение. В това отношение тази юрисдикция ще трябва по-специално да изследва дали заделянето в резерв на част от приходите на CNC е довело до преразпределение на съответния размер за мярка, различна от тези, притежаващи всички характеристики на помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, и да прецени въздействието, което би имало преразпределението на част от тези приходи в полза на общия бюджет на държавата, настъпило през разглеждания период, върху наличието на задължителната връзка по предназначение между тези данъци и помощите.

24 След това уточнение преюдициалните въпроси трябва да се разгледат въз основа на предпоставката, че през разглеждания период трите данъка са неразделна част от разглежданите в главното производство схеми за помощ (вж. по аналогия решения от 25 октомври 2017 г., Polbud — Wykonawstwo, C-106/16, EU:C:2017:804, т. 26—28, и от 17 април 2018 г., B и Vomero, C-316/16 и C-424/16, EU:C:2018:256, т. 42).

25 В самото начало следва да се припомни, че в рамките на създадената от членове 107 ДФЕС и 108 ДФЕС система за контрол на държавните помощи процедурата е различна в зависимост от обстоятелството дали помощите са съществуващи или нови. Всъщност, докато съгласно член 108, параграф 1 ДФЕС съществуващите помощи могат да бъдат правомерно прилагани, доколкото Комисията не е установила тяхното несъответствие, то член 108, параграф 3 ДФЕС предвижда, че Комисията следва да бъде уведомявана в разумен срок за плановете за предоставяне на нови помощи или за изменение на съществуващи помощи, като те не могат да бъдат приведени в действие, преди процедурата да завърши с окончателно решение (решения от 18 юли 2013 г., P, C-6/12, EU:C:2013:525, т. 36 и цитираната съдебна практика, и от 27 юни 2017 г., Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, т. 86).

26 Съгласно член 1, буква в) от Регламент № 659/1999 понятието „нова помощ“ е определено като „всяка помощ, т.е. схеми за помощ и индивидуална помощ, които не са съществуваща помощ, включително измененията на съществуваща помощ“. В това отношение член 4, параграф 1, първо изречение от Регламент № 794/2004 предвижда, че „за целите на член 1, буква в) от [Регламент № 659/1999] [изменение] на съществуваща помощ означава всякакво изменение, различно от промени от чисто формален или административен характер, което не оказва

влияние върху оценката на съвместимостта на мярката за помощ с [вътрешния] пазар“. Член 4, параграф 1, второ изречение от последния регламент посочва, че „[у]величение на първоначалния бюджет на дадена съществуваща схема за помощ до 20 % няма да се счита за промяна на съществуваща помощ“.

27 За да се даде на запитващата юрисдикция полезен отговор, е необходимо да се определи какво да се разбира под израза „първоначал[е]н[…] бюджет на дадена съществуваща схема за помощ“ по смисъла на тази разпоредба и да се провери дали в настоящия случай увеличението на общите приходи от трите данъка следва да се счита за увеличение на първоначалния бюджет на схемите за помощ, за което Комисията трябва да се уведоми.

28 В това отношение, за да се определи понятието „бюджет на схема за помощ“ по смисъла на член 4, параграф 1 от Регламент № 794/2004, трябва при липса на определение, предвидено в съответната уредба, да се използва обичайното значение на понятието в говоримия език, като се държи сметка за контекста, в който се използва, и за целите, преследвани от правната уредба, от която е част (вж. по аналогия решение от 12 юни 2018 г., Louboutin и Christian Louboutin, C-163/16, EU:C:2018:423, т. 20 и цитираната съдебна практика).

29 Съгласно обичайното значение понятието „бюджет“ се отнася до сумите, с които разполага дадена организация, за извършване на разходи.

30 Що се отнася до контекста, в който това понятие се използва, и целите, преследвани от член 4, параграф 1 от Регламент № 794/2004, следва да се отбележи, че тази разпоредба въвежда системата на превантивен контрол, предвиден в член 108, параграф 3 ДФЕС, върху плановете за изменение на съществуващи помощи, при който Комисията следва да провери съвместимостта на предвижданата помощ с вътрешния пазар (вж. в този смисъл решение от 12 февруари 2008 г., CELF и ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, т. 37 и 38). Този превантивен контрол цели да бъдат привеждани в действие само помощи, които са съвместими с вътрешния пазар (вж. в този смисъл решения от 21 ноември 2013 г., Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, т. 25 и 26, и от 19 юли 2016 г., Kotnik и др., C-526/14, EU:C:2016:570, т. 36).

31 В това отношение Съдът вече е постановил, че за да може да провери дали схемата за помощ, предвидена от държава членка може да се приеме за съвместима с вътрешния пазар, Комисията трябва да може да прецени въздействието на тази схема върху конкуренцията в зависимост по-специално от предоставения от държавата членка бюджет за тази схема, и че съответно задължението в уведомлението да се посочат общите суми на планираните помощи, е заложено в системата на превантивен контрол върху мерките за държавни помощи (вж. в този смисъл определение от 22 март 2012 г., Италия/Комисия, C-200/11 P, непубликувано, EU:C:2012:165, т. 47—49).

32 Освен това следва да се припомни, че съгласно постоянната практика на Съда при схеми за помощ Комисията може да се ограничи да изследва общите характеристики на разглежданата схема, без да е длъжна да изследва всеки отделен случай, в който тя се прилага (решения от 9 юни 2011 г., Comitato „Venezia vuole vivere“ и др./Комисия, C-71/09 P, C-73/09 P и C-76/09 P, EU:C:2011:368, т. 130, и от 15 ноември 2011 г., Комисия и Испания/Government of Gibraltar и Обединено кралство, C-106/09 P и C-107/09 P, EU:C:2011:732, т. 122).

33 Затова дори при схема за помощ, приведена в действие в нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС, контролът на Комисията може да се ограничи до общите характеристики на тази схема и не се извършва върху помощите, които действително са платени (вж. в този смисъл решение от 29 април 2004 г., Гърция/Комисия, C-278/00, EU:C:2004:239, т. 21 и 24).

34 При тези условия понятието „бюджет на схема за помощ“ по смисъла на член 4, параграф 1 от Регламент № 794/2004 не може да се разглежда като ограничено до размера на действително отпуснатите помощи, тъй като този размер е известен едва след привеждането в действие на съответната схема за помощ. С оглед на характера на въведения с член 108, параграф 3 ДФЕС превантивен контрол това понятие, напротив, следва да се разбира като отнасящо се до бюджетния пакет (вж. в този смисъл решение от 20 май 2010 г., Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, т. 40 и 41), тоест сумите, с които разполага органът, отговарящ за предоставянето на съответните помощи, за целите на това предоставяне, така както те са съобщени от съответната държава членка на Комисията и са одобрени от последната.

35 При схема на помощ, финансирана с целеви данъци, приходите от тези данъци се предоставят на разположение на органа, който изпълнява съответната схема за помощ, и поради това представлява „бюджет“ на схемата по смисъла на член 4, параграф 1 от Регламент № 794/2004.

36 Тъй като разглежданите в главното производство схеми за помощ, които са разрешени се решенията от 2006 г. и 2007 г., се обхващат от понятието „съществуваща помощ“ по смисъла на член 1, буква б), подточка ii) от Регламент № 659/1999, следва да се провери дали с тези решения Комисията е одобрила увеличението, което приходите от трите данъка достига през разглеждания период.

37 В това отношение следва да се припомни, че като дерогация от общия принцип на несъответствие на държавните помощи с вътрешния пазар, прогласен в член 107, параграф 1 ДФЕС, решенията на Комисията за разрешаване на схема за помощ следва да се тълкуват стриктно (вж. в този смисъл решения от 29 април 2004 г., Германия/Комисия, C-277/00, EU:C:2004:238, т. 20 и 24, и от 14 октомври 2010 г., Nuova Agricast и Cofra/Комисия, C-67/09 P, EU:C:2010:607, т. 74).

38 Освен това съгласно постоянната практика на Съда при тълкуването на такива решения на Комисията следва не само да се изследва самият им текст, а също и уведомлението, направено от съответната държава членка (вж. в този смисъл решения от 20 май 2010 г., Todaro Nunziatina & C., C-138/09, EU:C:2010:291, т. 31, и от 16 декември 2010 г., Kahla Thüringen Porzellan/Комисия, C-537/08 P, EU:C:2010:769, т. 44, както и определение от 22 март 2012 г., Италия/Комисия, C-200/11 P, непубликувано, EU:C:2012:165, т. 27). Така Съдът вече е постановил, че обхватът на решение за разрешаване на схема за помощ по принцип е ограничен от бюджета, посочен от държавата членка в уведомителното писмо, дори ако този бюджет не е отразен в самия текст на решението (вж. в този смисъл определение от 22 март 2012 г., Италия/Комисия, C-200/11 P, непубликувано, EU:C:2012:165, т. 26 и 27).

39 В случая текстът на решенията от 2006 г. и 2007 г., възпроизвежда изрично съответните прогнози за приходите от трите данъка, които са съобщени от френските органи на Комисията като бюджет на разглежданите схеми за помощ. Що се отнася по-специално до решението от 2007 г., то изрично посочва разчетите на тези органи за последиците от реформата на данъка върху телевизионните услуги, на която основно се дължи увеличаването на общите приходи от трите данъка през разглеждания период. В точка 9 от това решение всъщност се посочва, че според тези разчети реформата може да „доведе до растеж на подпомагането за периода [между 2009 г. и 2011 г.] от 2 % до 3 % (между 11 и 16,5 милиона евро) годишно“. Освен това в точка 20 от решението тези разчети отново са споменати от Комисията при преценката на въздействието на посочената реформа върху съвместимостта на разглежданата в главното производство схема за помощ с вътрешния пазар.

40 При тези условия от решенията от 2006 г. и 2007 г. е видно, че приходите от трите данъка е обстоятелство, на което Комисията основава одобряването на разглежданите схеми за помощ и че тази институция не е разрешила увеличение на тези приходи над съобщените на Комисията прогнози. Следователно с оглед на цитираната в точки 31, 37 и 38 от настоящото решение

съдебна практика следва да се приеме, че обхватът на разрешението за прилагане на същите схеми, предоставено с тези решения, е ограничен по отношение на приходите от трите данъка до увеличението, така както е съобщено на Комисията.

41 Според предоставените от запитващата юрисдикция данни обаче реалното увеличение на общите приходи от трите данъка през разглеждания период значително превишава представените на Комисията прогнози, а именно 16,5 милиона евро, тъй като според доклада на Сметната палата, цитиран от тази юрисдикция, това увеличение достига средно 67 милиона евро за този период. Доколкото такова увеличение на бюджета спрямо разрешения от Комисията бюджет може да повлияе на оценката относно съвместимостта на разглежданите в главното производство схеми за помощ с вътрешния пазар, то представлява изменение, което не е чисто формално или административно по смисъла на член 4, параграф 1, първо изречение от Регламент № 794/2004. Освен ако остане под прага от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1, второ изречение от този регламент, такова увеличение представлява изменение на съществуваща помощ по смисъла на член 1, буква в) от Регламент № 659/1999.

42 Доколкото в това отношение запитващата юрисдикция поставя въпроса относно релевантността на обстоятелството, че това увеличение не се дължи на законодателно изменение на разглежданите в главното производство схеми за помощ, следва да се припомни, че член 4, параграф 1, първо изречение от Регламент № 794/2004 определя широко понятието „изменение на съществуваща помощ“ като обхващащо „всякакво изменение, различно от промени от чисто формален или административен характер, което не оказва влияние върху оценката на съвместимостта на мярката за помощ с [вътрешния] пазар“. Както следва от думите „всякакво изменение“, това определение не може да се ограничи само до законодателните изменения на схемите за помощ.

43 Освен това тази разпоредба трябва да се тълкува с оглед на целта на въведената с нея система за превантивен контрол, която, както бе припомнено в точка 30 от настоящото решение, е да гарантира, че ще бъдат привеждани в изпълнение само помощи, които са съвместими с вътрешния пазар. Увеличението на бюджета на схема за помощ обаче може да повлияе върху преценката на съвместимостта ѝ с вътрешния пазар, независимо от това дали това изменение се дължи или не на законодателно изменение на съответната схема за помощ.

44 Необходимостта от спазване на принципа на правна сигурност също не е пречка увеличението на бюджета на схема за помощ спрямо разрешения от Комисията бюджет да се счита — при обстоятелства като разглежданите в главното производство — за изменение на съществуваща помощ по смисъла на член 108, параграф 3 ДФЕС.

45 Всъщност от съображение 4 на Регламент № 794/2004 е видно, че именно поради съображения за правна сигурност член 4, параграф 1, второ изречение от този регламент определя точен праг, под който увеличението на бюджета на дадена схема за помощ не се счита за изменение на съществуваща помощ. Определяйки този праг на достатъчно високо равнище от 20 %, тази разпоредба предвижда предпазен марж, който отчита в достатъчна степен несигурността, свързана с прилагането на въведения с член 108, параграф 3 ДФЕС превантивен контрол върху схемите за помощ, чийто бюджет варира както при разглежданите в главното производство схеми.

46 Съдът впрочем вече е постановявал, че държава членка не може да се позове на принципа на правна сигурност, за да се отклони от сведенията, които е предоставила на Комисията при уведомяването за схема на помощ и от които зависи обхвата на решението на Комисията за разрешаване на тази схема, а напротив, трябва да вземе предвид тези сведения и да гарантира, че посочената схема ще бъде изпълнена в съответствие с тях (вж. в този смисъл решение от 16 декември 2010 г., Kahla Thüringen Porzellan/Комисия, C-537/08 P, EU:C:2010:769, т. 47).

47 Освен това следва да се посочи, че в настоящия случай, в документ на Комисията, озаглавен „Разрешение за отпускане на държавни помощи по силата на разпоредбите на членове 87 и 88 от Договора за ЕО — Случаи, в които Комисията няма възражения“ и публикуван в *Официален вестник на Европейския съюз* (ОВ C 246, 2007 г., стр. 1), прогнозата на френските органи по отношение на увеличението на приходите от трите данъка вследствие на реформата на данъка върху телевизионните услуги е представена като „бюджет“ на разрешената помощ. В системата за превантивен контрол, въведена с член 108, параграф 3 ДФЕС, нито съответната държава членка, нито бенефициерите на схема за помощ не могат обаче с основание да се позоват на оправдани правни очаквания, че решението за разрешаване е автентично извън описанието на мярката, така както е публикувано в *Официален вестник на Европейския съюз* (вж. в този смисъл решение от 14 октомври 2010 г., Nuova Agricast и Cofra/Комисия, C-67/09 P, EU:C:2010:607, т. 72—74).

48 Запитващата юрисдикция поставя въпрос и относно изводите, които следва да се извлекат за делото в главното производство от решение от 9 август 1994 г., Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311), в което Съдът по същество е постановил, че разширяването на дейността на публична институция, която ползва помощ, предоставена от държавата въз основа на законодателство преди влизането в сила на Договора за ЕИО, не може да се счита за изменение на съществуваща помощ, тъй като това разширяване не засяга схемата на помощ, въведена с това законодателство.

49 Тази съдебна практика обаче не е приложима по делото в главното производство. Всъщност разширяването на дейността на бенефициера на помощта, разглеждана по делото, по което е постановено решение от 9 август 1994 г., Namur-Les assurances du crédit (C-44/93, EU:C:1994:311), което не засяга схемата за помощ, въведена със съответното законодателство, не е сравнима с увеличението на бюджета на разглежданите в главното производство схеми за помощ, тъй като самото това увеличение пряко засяга разглежданите схеми за помощ.

50 Следователно увеличение на приходите от данъците, с които се финансират няколко разрешени схеми за помощ, спрямо съобщените на Комисията прогнози като разглежданото в главното производство представлява изменение на съществуваща помощ по смисъла на член 1, буква в) от Регламент № 659/1999 и член 4, параграф 1, първо изречение от Регламент № 794/2004 във връзка с член 108, параграф 3 ДФЕС, освен ако това увеличение не остане под прага от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1, второ изречение от последния регламент.

51 Що се отнася до изчисляването на посочения праг при обстоятелства като разглежданите в главното производство, от самия текст на член 4, параграф 1, второ изречение от Регламент № 794/2004 следва, че увеличение на „първоначалния бюджет“ на дадена съществуваща схема за помощ до 20 % не се счита за промяна на съществуваща помощ. Следователно прагът от 20 %, предвиден в тази разпоредба, се отнася до „първоначалния бюджет“ на съответната схема за помощ, тоест до бюджета на помощта, така както е разрешен от Комисията.

52 Освен това от точки 28—35 от настоящото решение е видно, че в случай като настоящия на съществуваща схема за помощ, финансирана с целеви данъци, първоначалният бюджет на тази схема е определен от прогнозите за събиране на целевите данъци, така както те са разрешени от Комисията. Поради това превишаването на прага от 20 % следва да се преценява спрямо тези приходи, а не спрямо действително отпуснатите помощи.

53 В случая от решенията от 2006 г. и 2007 г. е видно, че що се отнася до годишните приходи от трите данъка, Комисията е разрешила максимален размер до около 557 милиона евро. От доклада на Сметната палата обаче, на който се позовава запитващата юрисдикция в акта за преюдициално запитване, е видно, че през разглеждания период размерът на годишните приходи от тези данъци е увеличен до около 806 милиона евро за 2011 г., по-специално поради рязкото нарастване на приходите от данъка върху телевизионните услуги, като от 362 милиона

евро през 2007 г. се е увеличил на 631 милиона евро през 2011 г. Следователно изглежда, че увеличението на бюджета на разглежданите в главното производство схеми за помощ през разглеждания период спрямо разрешения с решенията от 2006 г. и 2007 г. бюджет значително превишава прага от 20 %, като годината, през която е настъпило превишаването на този праг, следва да се определи от запитващата юрисдикция.

54 Що се отнася в това отношение до заделянето в резерв на част от доходите на CNC, посочено от запитващата юрисдикция, от преписката, с която разполага Съдът е видно, че то не е довело до преразпределение на съответния размер към мярка, различна от тези, притежаващи всички характеристики на помощ по смисъла на член 107, параграф 1 ДФЕС, което все пак запитващата юрисдикция следва да провери.

55 При липсата на такова преразпределение, което позволява да се изтеглят приходите от трите данъка от бюджета на съответните схеми за помощ, заделянето в резерв оставя тези приходи на разположение на органа, натоварен с изпълнението на схемите за целите на изплащането на индивидуални помощи, доколкото единствената последица от заделянето в резерв, както подчертава в съдебното заседание Комисията, е отсрочване на плащането във времето. Тъй като поради това тези приходи остават включени в този бюджет, такова заделяне в резерв само по себе си не може да постави под въпрос превишаването на прага от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1, второ изречение от Регламент № 794/2004.

56 Що се отнася до удържаните в полза на общия бюджет на държавата суми, които също са посочени от запитващата юрисдикция, следва да се отбележи, че съгласно данните в преписката, с която разполага Съдът, изглежда през разглеждания период само 20 милиона евро са преразпределени от френския парламент през декември 2010 г. към бюджета за 2011 г. С оглед обаче на информацията в доклада на Сметната палата, посочен в точка 53 от настоящото решение, изглежда, че дори като се вземе предвид това преразпределение, увеличението, което бюджетът на разглежданите в главното производство схеми за помощ достига през разглеждания период спрямо разрешения с решенията от 2006 г. и 2007 г. бюджет, би превишило прага от 20 %.

57 Следователно, при условие че запитващата юрисдикция провери това, изглежда, че самото заделяне в резерв на част от доходите на CNC без преразпределение на съответния размер за цели, различни от предоставянето на помощ, както и удържаните в полза на общия бюджет на държавата суми през разглеждания период не могат да поставят под съмнение наличието на увеличение на бюджета на разглежданите в главното производство схеми за помощ през този период спрямо разрешения с решенията от 2006 г. и 2007 г. бюджет, което превишава прагът от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1, второ изречение от Регламент № 794/2004.

58 Както е видно от точка 23 от настоящото решение, този извод обаче не засяга преценката, която следва да направи запитващата юрисдикция относно заделянето в резерв на част от доходите на CNC и удържането на суми в полза на общия бюджет на държавата, настъпило през разглеждания период, при проверката за съществуването на задължителна връзка по предназначение между трите данъка и разглежданите схеми за помощ.

59 Така, освен ако при тази проверка не се установи друго, при системата за превантивен контрол, въведена с член 108, параграф 3 ДФЕС, увеличение на бюджета на тези схеми спрямо разрешения от Комисията бюджет като разглежданото в главното производство е трябвало да се съобщи на Комисията в разумен срок, тоест след като френските органи са могли основателно да предвидят превишаването на посочения праг от 20 %.

60 С оглед на всички изложени съображения на поставените въпроси следва да се отговори, че увеличение на приходите от данъците, с които се финансират няколко разрешени схеми за помощ, спрямо съобщените на Комисията прогнози като разглежданото в главното

производство представлява изменение на съществуваща помощ по смисъла на член 1, буква в) от Регламент № 659/1999 и член 4, параграф 1, първо изречение от Регламент № 794/2004 във връзка с член 108, параграф 3 ДФЕС, освен ако това увеличение не остане под прага от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1, второ изречение от последния регламент. В случай като разглеждания в главното производство този праг следва да се прецени спрямо целевите приходи за съответните схеми за помощ, а не спрямо действително отпуснатите помощи.

По ограничаването във времето на действието на настоящото решение

61 Що се отнася до искането на френското правителство да се ограничи във времето действието на настоящото решение, следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика тълкуването, което Съдът дава на норма от правото на Съюза при упражняване на компетентността си по член 267 ДФЕС, изяснява и уточнява значението и приложното поле на тази норма, както тя трябва или е трябвало да се разбира и прилага от деня на влизането ѝ в сила. От това следва, че така разтълкувана, нормата може и трябва да се прилага от съда към правоотношения, възникнали и установени преди решението по искането за тълкуване, ако освен това са налице условията, които позволяват пред компетентните юрисдикции да се отнесе спор по прилагането на посочената норма (решение от 29 септември 2015 г., Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, т. 44 и цитираната съдебна практика).

62 Единствено по изключение, въз основа на присъщия на правния ред на Съюза общ принцип на правна сигурност, Съдът може да ограничи възможността всяко заинтересовано лице да се позове на разпоредба, на която той е дал тълкуване, за да оспори основани на добросъвестност правоотношения. За да бъде наложено подобно ограничение, е необходимо да са изпълнени два основни критерия, а именно добросъвестност на заинтересованите среди и риск от сериозни смущения (решение от 29 септември 2015 г., Gmina Wrocław, C-276/14, EU:C:2015:635, т. 45 и цитираната съдебна практика).

63 В настоящия случай френското правителство не доказва, че констатацията на запитващата юрисдикция в резултат на настоящото решение за нарушение на член 108, параграф 3 ДФЕС ще доведе до риск от сериозни смущения.

64 Следователно и без да е необходимо да се проверява дали е изпълнен критерият за добросъвестност на заинтересованите лица, действието на настоящото решение във времето не следва да се ограничава.

По съдебните разноски

65 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (четвърти състав) реши:

Увеличение на приходите от данъците, с които се финансират няколко разрешени схеми за помощ, спрямо съобщените на Комисията прогнози като разглежданото в главното производство представлява изменение на съществуваща помощ по смисъла на член 1, буква в) от Регламент (ЕО) № 659/1999 на Съвета от 22 март 1999 година за установяване на подробни правила за прилагането на член [108 ДФЕС] и член 4, параграф 1, първо изречение от Регламент (ЕО) № 794/2004 на Комисията от 21 април 2004 година за

прилагането на Регламент № 659/1999 във връзка с член 108, параграф 3 ДФЕС, освен ако това увеличение не остане под прага от 20 %, предвиден в член 4, параграф 1, второ изречение от последния регламент. В случай като разглеждания в главното производство този праг следва да се прецени спрямо целевите приходи за съответните схеми за помощ, а не спрямо действително отпуснатите помощи.

Подписи